

2. Alternatieve woonvormen

Als het voor u te moeilijk wordt om in uw woning te blijven wonen, kunt u overwegen om te verhuizen naar een woonvoorziening die beter beantwoordt aan uw specifieke woonwensen. Er bestaan verschillende woonvormen voor ouderen. Toch is de zoektocht naar een optimale woonformule juridisch en financieel niet eenvoudig. Het afwegen van de juridische gevolgen is dan ook belangrijk. Zo is het verstandig om bij groepswonen een schriftelijk contract op te stellen. De verschillende partijen moeten zich realiseren dat hun onderlinge relatie kan evolueren. Bovendien kan de woonbehoefte snel en onverwacht wijzigen. Daarom is het zinvol om in de contractuele regeling te anticiperen op dergelijke situaties. Eventueel kunt u een beroep doen op een notaris om de verhoudingen tussen de partijen om te zetten in een duidelijke contractuele regeling.

2.1 Groepswonen

Groepswonen is een woonformule waarbij een aantal mensen besluiten om samen in één huis te wonen. Elk individu of koppel heeft een eigen ruimte waarbinnen het privéleven gewaarborgd wordt. Tussen de bewoners van de woongemeenschap bestaat een groepsverband, een vriendschap en een zeker gevoel van verantwoordelijkheid voor elkaars welzijn. Zo wordt wederzijdse hulp en ondersteuning mogelijk. Bepaalde ruimten en voorzieningen worden gedeeld omdat dat voordelen geeft of gewoon omdat het gezelliger is. Sommige groepswoningen krijgen begeleiding van professionele hulpverleners. Groepswonen kan het gezamenlijk initiatief zijn van een aantal individuen, van een OCMW, van de vzw Samenhuizen of van andere vzw's actief in het groepswonen zoals Abbeyfield.

Voorbeeld: het Abbeyfieldhuis

Het Abbeyfieldconcept, kleinschalig groepswonen, biedt alleenstaande ouderen vanaf de leeftijd van 55 jaar een specifieke woonvorm. Deze woonvoorziening is speciaal bedoeld voor mensen die het moeilijk vinden om alleen te zijn, het contact met leeftijdsgenoten missen en het plezierig vinden om gezamenlijke activiteiten te ondernemen.

Elke bewoner van een Abbeyfieldhuis beschikt over een eigen appartement en is volledig zelfstandig en autonoom. Daarnaast heeft een Abbey-

fieldhuis een gemeenschappelijke huiskamer of ontmoetingsruimte waar gezamenlijke activiteiten kunnen plaatsvinden. Dankzij deze woonvorm kunnen de bewoners elkaar gezelligheid en ondersteuning bieden. Het Abbeyfieldconcept biedt alleenstaanden een grotere kans om gezond ouder te worden. Bij een gezondheidsprobleem is er een spontane vorm van mantelzorg ter ondersteuning van de thuiszorg.

informatie

- OCMW
- **Samenhuizen** - www.samenhuizen.be
- **Abbeyfield Belgium** - www.abbeyfield.be

2.2 Wonen met zorg

2.2.1 Zorgwonen

Zorgwonen of kangoeroewonen is een woonformule waarbij een oudere of een ouder koppel van minimum 60 jaar het gelijkvloers van een woning betreft. Een jong gezin (meestal en bij voorkeur geen familie van de oudere) bewoont de andere verdiepingen. Het maken van een kangoeroewoning binnen het bestaande bouwvolume zonder constructiewerken is onder een aantal voorwaarden vrijgesteld van de vergunningsplicht. Gaat dit gepaard met constructiewerken, dan wordt de vergunningsplicht omgezet in de meldingsplicht. Indien de zorgwoning nadien wordt gebruikt voor de huisvesting van meerdere gezinnen of alleenstaanden, moet een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd worden voor het opsplitsen van de woning. Als een bestaande zorgwoning opnieuw wordt gebruikt voor de huisvesting van één gezin, is er meldingsplicht. Deze procedure geldt vanaf 1 september 2009.

2.2.2 Clusterwonen

Clusterwonen is een vorm van kleinschalig groepswonen met zorg of aandacht voor de bewoners. Binnen de woonvorm of in de directe nabijheid zijn er naast de private woonruimten ook gemeenschappelijke ruimten met de nodige aanwezigheid van 24 uren toezicht.

2.2.3 Aanleunwoningen

Aanleunwoningen zijn een vorm van ondersteunend en beschermend wonen. De woningen zijn gebouwd in de onmiddellijke nabijheid van een woonzorgcentrum (vroegere term: rusthuis of een rust- en verzorgingstehuis) zodat de bewoners kunnen genieten van de dienstverlening die daar aangeboden wordt. Het aanbod kan gevarieerd zijn: warme maaltijden, een oproepsysteem voor hulp in noodsituaties, verzorging in geval van ziekte enzovoort. Aanleunwoningen verschillen nauwelijks van de serviceflats of assistentiewoningen die hieronder vermeld worden.

2.2.4 Assistentiewoningen

Het Vlaamse woonzorgdecreet van 2009 voorziet in de omvorming van serviceflats naar assistentiewoningen. Een groep van assistentiewoningen is een voorziening die bestaat uit één of meer gebouwen die een functioneel geheel vormen. Hier wordt aan gebruikers van 65 jaar of ouder huisvesting en ouderenzorg gegeven. De ouderen wonen zelfstandig in individuele aangepaste wooneenheden. Op de zorgverlening kunnen ze optioneel beroep doen.

Een dergelijke woning is vergelijkbaar met de serviceflats die sinds 1990 in Vlaanderen gebouwd werden. Ze bestaat doorgaans uit een woonkamer, slaapkamer, badkamer, hall en berging. De keuken is meestal van het open type. De bewoners van een assistentiewoning of serviceflat kunnen vaak gebruikmaken van een gemeenschappelijke ontmoetingsplaats. Dat kan het dienstencentrum of het woonzorgcentrum zijn in wiens nabijheid de woningen gebouwd zijn. Of eventueel het gemeenschappelijk restaurant waar ook activiteiten kunnen doorgaan. Als bewoner kiest u zelf op welke diensten u een beroep doet: maaltijden, thuisverpleging, poetshulp of persoonszorg. Verzorgend of verplegend personeel is meestal niet permanent aanwezig. Er is een oproepsysteem beschikbaar waar de bewoner in geval van nood gebruik van kan maken.

2.2.5 Woonzorgzones

Door de toegenomen vergrijzing en de sterk aangevoelde nood om ouderen te helpen bij hun dagelijkse verplaatsingen en zorgnoden zijn een toenemend aantal gemeentebesturen gaan experimenteren met het concept 'woonzorgzone', die een zorgvriendelijke ruimtelijke ordening verzoent

met een toegankelijke mobiliteit. Een woonzorgzone impliceert de aanwezigheid van een kernzone met een centraal dienstenaanbod en in die kern ook een minimale aanwezigheid van andere voorzieningen (winkels, postpunten, dokters, apothekers ...). Deze voorzieningen worden ruimtelijk verbonden door toegankelijke en veilige voetgangersnetwerken met regelmatige rustpunten. In de kern van een woonzorgzone is een concentratie van aanpasbare en/of aangepaste woningen of wooncomplexen met een zorgaanbod en eventueel ook een woonzorgcentrum. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, hangt af van de ruimtelijke mogelijkheden en de bevolkingsdichtheid. Het is duidelijk dat ouderen op meer faciliteiten een beroep kunnen doen naarmate ze dichter in het centrum van de stad of gemeente wonen.

2.2.6 Woonzorgcentrum

Een woonzorgcentrum is een collectieve woonvorm voor 65-plussers die hulp nodig hebben omwille van gezondheidsproblemen, waardoor ze minder mogelijkheden hebben om zelfstandig te leven.

informatie

Hoofdstuk 8 - Zorg

2.2.7 Psychiatrisch verzorgingstehuis

Psychiatrische verzorgingstehuizen nemen personen op met een psychische problematiek.

informatie

Hoofdstuk 8 - Zorg